

Преди да се прибере у дома, той се забави на уличката, зареден с необяснимото си безпокойство, което нямаше нищо общо с паркирането и дъжда. Дъждът продължаваше да си вали, някаква светлина се люлееше над главата му. Но накрая се качи на втория етаж и всичко свърши – нямаше дъжд, в хола беше сухо, топло. Въпреки запалената лампа той сякаш не различаваше предметите около себе си, пък не му се и струваше необходимо да ги различи, в момента едва ли би могъл да проумее предназначението им.

Жена му седеше в леглото и четеше една от безкрайните си книги, всички те му наподобяваха единствен проточен роман. Тя не извърна поглед към него. Васил Милев се запита дали наистина е забелязала проникването му.

Върна се в антрето, там съблече шлифера си.

– Да донеса ли и за теб?

В кухнята отвори хладилника и извика:

– Питам искаш ли кафе!

Райна Милева остави книгата, погледна часовника си и започна да рови в чекмеджето на бюрото. Таблетките се оказаха на лесно място, намери се и чаша с вода.

Зад гърба ѝ се появи Роза, усети я, винаги усещаше появата ѝ. Извърна се, видя големите ѝ питащи очи, тънката материя на пижамата ѝ, под нея дишаше крехко девиче тяло. Този път Райна Милева не се усмихна приятелски на дъщеря си, само поклати глава с отрицание. Момичето се приближи, взе леко ръката на майка си и потърси стрелките на часовничето. Райна Милева повторно поклати глава, прегърна дъщеря си и бавно я изведе от хола.

Когато се върна, видя мъжа си, оставяше бутилка и чаши на масата.

– Забавих се много – призна си той. – Можех да се върна преди три часа.

Ръката му наливаше.

– Стига.

Васил Милев трябваше да се наведе над чашата, не можеше да види колко е сиал.

– Достатъчно.

– Роза спи ли?

– Не, разбира се.

– Да я видя ли?

– В никакъв случай.

– Гладен съм.

– Може би и аз.

– Гладен съм, пие ми се кафе, пие ми се уиски, но трябва да почакаме. – Погледна я, тя поглъщаше таблетката. – Може би ще имаме гости.

Чу какво ѝ казват, но казаното сякаш мина край нея и се върна, стори ѝ се, че го чува за втори път.

– Гости ли?

Намери за необходимо да обясни: – Гост.

Или разбра, или не ѝ се вярваше. – Защо закъсня?

– Случиха ми се прекеждия.

Като повечето жени в подобни случаи Райна Милева изрече нещо друго: – Мързи ме да пренасям, ще вечеряш в кухнята.

– Добре, но ще почакам.

– Нали си гладен?

– Поне половин час.

Предвидената буря се разминаваше, Васил Милев схвана, че съпругата му добросъвестно се стареа да се овладее, съсредоточеното ѝ лице, което наскоро наподобяваше обредна маска, вече се отпускате, мрачното безпокойство по него се разсейваше.

– Какво ще стане след половин час? – запита тя след първата глътка.

– Ще позвъни.

– Гостът.

Васил Милев поклати глава.

– Който ще преспи тук? – Устните ѝ се събраха за присмех. – В стаята за гости?

– Ще се обади дори в случай, че намери хотел, така се уговорихме.

Едва сега Райна Милева разбра, че става дума за сериозни неща – очертаваше се възможност тази нощ в дома им да преспи човек.

– Ти май наистина си решил да ми дотътриш някакъв роднина.

– Непознат – отвърна хладно Милев, – един много непознат човек.

Обикновено в часовете на неговото прибиране жена му редовно откриваше, че холът им не е много безличен, че формите в него са изваяни по-най-благоприятния начин и картините по стените са нарисувани от художници, които времето няма да затрие; така обичаше тя часовете на неговото влизане тук, но сега усети в устата си крайно неприятен вкус.

– Туй няма да се случи. – Искаше да замахне, да отхвърли обидата. – Ти няма да направиш това, не ти позволявам.

– Няма как. – Той си знаеше, че ще се наложи.

– Това ми е неприятно и на теб ти е добре известно. Откъде накъде? Пита ли ме?

– Пригответи нещо за вечеря.

– Има само за двама.

– Измисли още нещо, ще вечерям и аз, може би ще се наложи да седнем тримата.

Съществува подобна вероятност, макар и малка.

– Искаш да кажеш, че тази нощ тук ще се вечеря и ще преспи още един човек?

– Пригответи му леглото.

– Каза, че може би...

– Нищо чудно и да не дойде, но ти прегледай леглото в стаичката. – Погледите им се кръстосаха, на Васил Милев му стана смешно, че вродената сериозност на лицето ѝ се възвръща, обидата нарастваше и неусетно се приближаваше до точката на кипенето. – Ти не си лош човек и ще послушаш мъжа си, нали?

Мракът в очите ѝ отново започна да се разсейва; не беше натрупаната от векове склонност към покорство пред мъжа, което бавно я поведе по посока на въпросната стаичка, не то я подчини, а потайващото се в нея разбиране, потисканата доброта. Звънът на телефона я завари пред вратата. Тя спря и се ослуша. Милев вдигна слушалката, чу го да казва: тогава тръгнете насам, хайде, хайде, чакаме ви; видя го да затваря телефона.

– Няма хотел – осведоми я той.

– Хотели никога няма, ти го знаеш, всеки знае това.

Милев подпираше с върха на пръстите си слушалката, не обръщаше внимание на жена си и нареждаше тихичко: – Какви говна сме хората, какви сме дребни фъшкии, как умеем да минаваме и заминаваме: профучаваме.

– Стаичката не е проветрена – каза тя.
– Бягаме наникъде.
– Няма да ме трогнеш с бърборенето си, не ме интересува нищо, искаш легло за един човек и ще го имаш, ще имаш и вечеря... Боже господи – вечеря!...

Райна Милева влезе в стаичката, отвори прозореца. Всичко беше на мястото си, дори чаршафите, нищо не биваше да се пипа, само да се откrexне завивката – стаичката си съществуваше по всички правила на тяхната си някогашна мечта; тогава, като бездомници, те си повтаряха често: забогатеем ли, сдобием ли се с жилище, ще отделим спалня за гости, само за гости, няма нищо по-хубаво от туй да подслониш бездомен човек в София.

2

Райна Маркова се върна в хола и доложи, че всичко е готово.

– Тази вечер нещо ме пресече – каза Васил Милев. Беше си налял още мъничко. – Тази вечер нюансите на човешките усещания при мен потънаха някъде и се появиха само едрите планове.

– Яростта – поясни тя.

– Точно! – съгласи се Милев

Милева се разтревожи: – Някакви болки ли?

– Нещо в душата.

– Душата трябваше да те заболи заради мен и дъщеря ти, мили мой. Седим и те чакаме, не знаем какво е станало. – Тя отново потегли нанякъде и се върна с една възглавница. – Мисля, че е добре, нали? – Ставаше дума за възглавницата, обличаше я с калъфка. – Тревожехме се, седим и те чакаме. Да не мислиш, че е лесно? – Възглавницата беше готова. – Чист човек ли е?

– Да се надяваме.

Милева предпочете да потисне гнева си с ново изчезване. Този път той си позволи една здрава глътка. Тя се появи без възглавницата и също надигна чашата.

– Ще отворя консерва, имаш ли нещо против?

– Ще заяви, че не е гладен, може би. – Милев се взираше в етикета на бутилката, стори му се, че нещо в него е релефно, пипна го и се убеди, че не е – зрителна измама, шмекерия на дизайнера. – Почти съм сигурен, че ще откаже.

– Както и да е, ще плюскате консерви. Знаеш, че никой на света не примира за манджите ми.

– Той няма настроение.

Милева се отпрати към кухнята. – Но ще вечеря.

– Райно!

Милева се спря наред хола.

– Ела тук!

– Не!

– Върни се! – настоя той.

– Слушай – рече тя, като се приближаваше към него, – какво искаш?

– Да не се държиш като идиот. – Хвана ръката ѝ. – Да не се държим като глупаци. Ти знаеш ли, че вече не сме никакви човечи? – Гледаше го с ненавист. – И лесно може да се допусне, че сме заслужили наказанието си.

– Млъкни! – изкрещя Милева. – Не те е срам! Ти нямаш право на такива упреци, разбра ли? И ако сега се разрева, ще рева до сутринта и никой не е в състояние да ме спре. Нека изтекат сълзите ми, до една, да умра, да пукна!...

– Предлагам да се успокоим.
– Нямах право, разбираш ли, ти нямаш право при каквито и да е обстоятелства да казваш това!
– А ти пък трябва да знаеш, че е също така важно човек да може без задръжки да предложи подслон някому. Навън е хладна нощ, дъждът не си поплюва, навън се намират хора, които няма къде да прекарат нощта. Разбираш ли това? Забрави ли сме радостта от туй да подслониш някого, да го нахраниш.
– Не ти позволявам да ми хвърляш упреци, а най-малко да окачествяваш сполетялото ни нещастие като наказание. – Той отвори уста, тя разбра, че ще възрази и добави: – Преди малко успя.
– Предлагам да си легнеш – рече Милев, – а аз ще посрещна госта сам. Ако си легнеш, ще ми направиш услуга. Поканих някакъв човек – развихахме се до небето.
Милева може би сметна, че ще запази достойнството си, ако се разплаче тайно от мъжа си и тръгна към спалнята.
Милев усети сладостта на уискито, при подобни случаи уискито му сладнеше повече, между него самия и мрачното му настроение се спускаше копринена завеса с апликации от лебеди и водни лилии, горчиво свитата му уста се откряваше, юмрукът му се разтваряше.

3

Отначало Роза застана неподвижно пред него, стараше се да отгатне настроението му, но за всеки случай реши да му подари една усмивка, усмивка, изтръгната от нейния безметежен и до неузнаваемост мек свят. След туй направи крачка напред. Бащата обаче не намери сили да ѝ отвърне с усмивка. Както седеше на креслото, той само показва коляното си. Момичето побърза да седне на него, положи ръка върху рамото му, притисна лице към лицето му със страст на човек, който загребва жадно от топлите сладки неща на живота. Милев погали ръката ѝ, усети, че чашата му пречи и я постави на масичката. В тишината измамно прошумоля дъждът. Роза взе чашата на баща си, помириша я, направи предполагаемата гримаса на отвращение, потърси баща си с очи и допря устни до ръба ѝ. Милев побърза да обгърне чашата с пръсти: Не, Роза, недей. – Погледна страдалчески очите ѝ. – Недей, момичето ми, дори на шега не опитвай. Макар че... какво като опиташ – ще се намръщиш и край. Неприятният вкус на течността ще те отблъсне, но понеже нямаш много радости в живота, като нищо ще опиташ и втори път, и още веднъж, докато разбереш, че не е чак толкова неприятно, защото хубавите неща отначало нагарчат... Защо ти преча, кажи, защо ти преча да вмъкнеш още една приятна подробност в сладкото си еднообразие? Защо не ти подаря още една капчица щастие? Но ти си по-щастлива от мен, и от майка си, и от другите. Всъщност, Роза, ти си по-щастлива от всички ни и ние напразно сме се загрижили за теб. Ти си наша скръб, но ти самата нямаш подобни скърби на душата си. Може би там, при тебе, всичко плува в кротко, нежно равновесие. – Докато Милев говореше, а може би мислеше, Роза се усмихваше, от нея излизаше светлина, сега тя галеше лицето и косата на баща си с две ръце. – На теб никой не ти мисли злото, напротив – всеки би се погрижил да живееш безбурно, без излишни прозрения на мисълта. Твоето тихо и сладостно пребиваване на земята се крепи върху нашата непрекъсната тревога. Не чуваш дъжда, никога не си чувала морето, за тебе е тайна песента и на славея, но пък не чуваш и крясъците на грубияна, нито парадирването на простака.

Роза възприемаше думите на баща си според болката, изразена по лицето му, по дланите, които се движеха върху гърба ѝ, според пръстите, които стискаха раменете ѝ.

Роза бе щастлива, тази вечер баща ѝ се отнесе особено внимателно към нея, макар че, доколкото разбираше, на него му беше тъжно, нелепо. И тъй като хубавите неща винаги си имат край, по трепета, който мина през бащата, момичето разбра, че на мхода се звъни. Знаеше какво ще последва, при такива случаи обикновено я пренебрегваха, тя се помоли с очи това да не става и въпреки туй, поведоха я към стаята ѝ.

4

Все пак на нея ѝ се отдаде да види госта, тя зърна висок трийсетгодишен мъж с мрачно лице, което ѝ кимна. Милев забеляза това, изтича и затвори вратата. Останал сам, гостът не мръдна от мястото си.

– Напразно си загубихте времето да търсите хотел – рече Милев, като се обърна. – Съблечете се. – Той пое шлифера, отнесе го в антрето. – Вече съм сигурен, че не сте и гладен, поне така ще кажете.

– Никак.

– Странен човек. Седнете тук. Трябва да ви се посочи точно и мястото. – Непознатият седна в креслото. – Държете се като дете. Ще прием ли?

– Да.

– Има си хас да се окажете и сух. – Домакинът се стараяше да съживи разговора. – С лед ли го предпочитате?

– Без лед.

Милев донесе бутилката, държеше прочутия етикет към себе си, за да го скрие, наля в чашите леко, с отмерени движения, изобщо даваше да се разбере, че вечерта може да мине естествено и спокойно.

– Алкохолът е най-верният приятел на човека – пошегува се той. – Когато съм сам и си наляя, до масата неизбежно ставаме двама... Имате вид на много здрав екземпляр, гъвкав представител на човешката раса. – Мълчание. – Може би сте удивително силен. – Мълчание. – Да прием за нашето запознанство. – Пиха. – Може и да вечеряме; ако ни се вечеря – ще вечеряме. Ще правим каквото си щем. А вие бяхте хукнали да търсите хотел. Няма хотели, но при нас има свободна стаичка. Защо не пиете?

– Пия по-бавно.

– Опитайте по-ускорено, разтоварете се. – Милев бе решил на всяка цена да разчупи мълчанието на непознатия. – Лекарят, на когото го предадохме, е чудесен, аз ви го казвам.

– Забелязах.

Милев не скри намерението си да иронизира: – Доцент.

– Всъщност на мен не ми е съвсем ясно какво е това доцент – доложи най-дългото си изречение гостът.

– Малко преди да стане професор, човекът е доцент.

– Той ще стане ли?

– Бъдете спокоен – засмя се Милев, – ще стане! И за баща ви ще бъде сторено всичко необходимо. Пийте. – Като наруши обичая си, Милев поднесе чашата си, двете чаши се чукнаха. Но последва нова пауза. – Имате огромни ръце. – Непознатият погледна ръцете си. – Каква е професията ви?

– Умея много неща, кажи-речи – всичко.

– В момента какво работите?

– Сега съм шприцдор... в работилница за пластмасови играчки. Натискам няколко хиляди пъти на ден една ръчка.

- Хиляди – на ден?
- Да.
- И печелите повече, отколкото мога да си представя.
- Непознатият не се поколеба особено: – Да.
- Почака го сега да заговори по-свободно, но не се случи нищо подобно.
- Откровено – ще ядете ли?
- Не.
- Защото вече и на мен не ми се яде.
- Вечеряйте си спокойно. Аз не мога, обикновено не вечерям.
- Само пиете – засмя се Милев.
- Да.
- Много ли?
- Понякога много.
- И тогава ли сте такъв?
- Не съм много мрачен, но не съм и особено жив. Все пак да не забравяме, че ме намерихте в напрегнат момент.
- Сигурно обичате баща си.
- Едва сега го погледна в очите. – Баща ми е нещастен човек. Не е много добър, но е нещастен, от известно време, от известно време му тръгна назад и ми е мъка за него.
- Млад ли е, не го видях добре в тъмницата.
- Седемдесет.
- Като го прикрепяхте на седалката, закривахте го от погледа ми. Да ви кажа правата, по едно време се помъчих да го зърна в огледалото. Когато минавахме през светлини. Но вие го закривахте.
- Беше извънредно здрав, но рухна, след като майка ми избяга.
- Извинете, просто исках да разговаряме, не да ви разпитвам.
- Тя е на четирийсет и седем. Седемнайсет повече от мен.
- Говорите за истинската си майка.
- Която ме е родила.
- Банята ми е на разположение, ако желаете...
- Татко е бил на четирийсет, а тя само на седемнайсет.
- Къде е сега майка ви?
- Живее с един шофьор на камион. Той е на петдесет и пет, има четири деца.
- Баща ви успя ли да я намрази?
- Мразеше я, но един ден тя се върна и татко полудя от радост.
- Значи се върна.
- Но избяга повторно.
- Кога?
- Преди години.
- Ако се върне пак?
- Старецът ще полудее от радост... Мислите ли, че ще се наложи операция?
- Това ще научим утре.
- Кажете – поетите глътки не бяха предизвикали нито едно просветление по лицето му, – какво ви накара да спрете и да ни вземете.
- Да ви кажа откровено – не знам.
- Преди вас минаха сто коли.
- Беше редът на домакина да поспести малко думите, той си наля и сякаш обясни постъпката си: – За мен утре е свободен ден.
- За мен всеки ден може да бъде свободен – поясни гостът.
- Плащат ви на произведено?

– Да.

– Няколко хиляди удара дневно!... – Продължителна пауза. – Утре ще се насним, сега ще седим и ще се гледаме.

– Не ми се спи.

– А аз умирам за сън. – Гостът се раздвижи, Милев пипна ръката му. – Спокойно. Първо ще си пийнем. Обичам такива нощни запивания, макар че за първи път ми се случва с непознат. Аз пия тихо. Вие?

– Не толкова тихо – смути се непознатият.

– Какво, да не би да пеете – засмя се Милев.

– Да.

– Това ме изненадва. Нямаме вид на пеещ човек. – Разглеждаше го. – По всяка вероятност, като пиете, се променяте.

– Казват, че имам лошо пиянство.

– Обикновено е тъй.

– Не се безпокойте. – Поне сега можеше да се усмихне. – Това става, когато съм в шумна компания, в кръчма. Казват, че у мен спи дяволът, той се събужда само в такива моменти и тръгва.

– Накъде?

– Да върши лудории.

– Правите впечатление на затворен човек.

– Напивам се рядко.

– Сигурно от скука.

– От самота.

– Същият съм.

– Обикновено си пия у дома.

– При вас ме изненадват най-много ръцете, здрави са, едри, а в движенията им се потайва нещо, което би могло да се назове финес. Казвал ли ви го е някой?

Гостът се замисли. – Може би, не си спомням. Не, никой.

– Не са го забелязвали. Сигурно се движите сред хора, които не могат да забележат тази подробност, макар че всъщност не е подробност и бие на очи. За всеки случай, да ви покажа стаята и сервизните помещения.

5

Милев се върна сам до масичката, доволен от досетливостта си; седна и сипа по малко в чашите. Чувството, че навън вали, а в неговото жилище е топло, и особено чувството, че на другия ден е свободен, създаваха мекото усещане, че прекарва хубави часове с хубав човек. Хубав човек – точно така – много хубав човек, може да мълчи до тебе и пак да не ти е скучно, има хора, които не мъкнат скуката със себе си и по всяка вероятност това може да се каже за този шприцьор, производител на кичовите детски играчки, с които е затрупан пазарът. Зарадва го откритието, че след посещенията на тоалетната, гостът бе измил ръцете си, кожата им излъчваше усещане за освежителна влага.

– Ръцете ми са сръчни – каза шприцьорът, като седна. – И то много. Понякога...
Тук той замълча.

– Какво понякога?

– ... се плаша.

– Не ви разбрах, но карай да върви.

– Ако се наложи операция, този същият ли ще я прави?

- Доцентът.
- Приятел ли ви е?
- Мисля, че да.
- И ще предприеме всичко необходимо, нали?
- Бъдете спокоен.
- Още не мога да разбера защо спряхте в дъжда.
- И аз не мога да си го обясня, вече ви го казах.
- Вие сте добър човек.
- И като се напиете какво, почват да пеете?
- Да.
- И ставате лош.
- Казват.
- Ставате или не ставате?
- Ставам неузнаваем.
- Дъждът май спря, но ние няма да спрем и ще си прием.
- Искам да ви кажа нещо.
- Не се безпокойте.
- Не, аз искам да ви кажа нещо важно.
- Не ставайте смешен. Какво важно можем да си разкрием по това време на нощта, когато градът спи... А моето пиянство е красиво; ставам ведър, тогава всички ме обикват, предразполагам към искреност, предизвиквам хората да говорят приятни неща. Казах ли, че съм химик?
- Не.
- Химик съм и работя в институт... От десет или единайсет години не сме посрещали гост у дома, това известно ли ви е? – Непознатият сякаш изрази желанието да вземе думата за по-дълго изказване, ала домакинът не му позволи. – Допускате ли такова нещо?... Дайте си чашата... Тогава определихме специална стаичка за гости, бяхме решили с жената в нея да нощуват всяка нощ различни приятели, защото като студенти сме се измъчвали достатъчно, но след като подредихме стаичката, забравихме... Какво стана с нас, момчето ми?... На колко сте години?
- Трийсет.
- Да, майка ви беше със седемнайсет години по-възрастна от вас. Боже мой, защо запомних тези подробности?
- Защото ви ги казах.
- Всъщност вие ми говорехте така, както ми говорят много хора, но казаното от тях го забравям, а казаното от вас запомних. Баща ви е на седемдесет, нали?
- Да.
- Милев явно искаше да се чувства пийнал или пък да покаже това на партньора си до масичката. – Виж как помня, значи съм ви слушал. Чакайте, майка ви беше избягала от баща ви, но се върнала и пак избягала, и ако се върне отново, вашият старец ще полудее от радост... Дявол да го вземе, защо запомних това? Тези подробности обикновено преминават през разговора, но не оставят следа.
- Моля ви да ме изслушате.
- Извинете за глупавия ми въпрос: проблеми с парите имате ли?
- Никога.
- Да де, вие сте в състояние да нанесете пет хиляди удара дневно върху ръчката на шприца, да си осигурите двама лева.
- Четирийсет!... Но мислех за друго.
- Друго?
- Мога да имам много пари.

– Кола обаче нямате.
– Имам и кола, за беля – счупи се оня ден. С нея пренасям произведеното.
– Казахте, че можете да имате много пари?
– Колкото си искам.
– Кога?
– Винаги.
– По кой начин?
– Може би ви заявих, че съм много сръчен, просто съм талантлив, ръцете ми са като антени... Не знам дали се изразих правилно.
– Не проумявам какво ми казвате.
Милев видя срещу себе си най-хладнокръвното лице, то каза бавно: – Сега мога да изляза, да оберa един магазин и да се върна. Никой никога няма да узнае кой е крадецът, вярвате ли ми?
– Носят се слухове – Милев се взираше в очите на госта си, – че всяко престъпление накрая се разкрива.
– Това не важи за мен.
– Вие сте леко фиркан.
– Не съм убеден.
– Само магазини ли можете?
– Каквото пожелаете, пожелайте да оберa нещо голямо и ще го оберa, до сутринта ще струпам тук цялото му съдържание.
– Не излизайте, толкоз хубаво си пием.
– Това е вярно... Ако искате, мога да донеса уиски.
– Намира ми се още една бутилка. Смятате ли, че няма да стигне?
– Смятам, че е предостатъчно, но става въпрос за...
Той млъкна и се изправи.

6

– Колко хубаво си приказвате – изрече Райна Милева в движение, – а аз в това време се мъча да заспя. – Тя бе изненадана от лаконичното и простишко движение, което гостът извърши, докато се изправи, нещо я поласка, мисъл за далечни прилични обноси я прониза и смекчи тона ѝ. – Не наливай, ще пийна от твоята чаша. – Тя хвана чашата на мъжа си. – Значи, това е нашият гост.
– От Пловдив – обясни Милев, – баща му живее в Ихтиман. Срегнах ги на пътя. Старият умираше от нещо в стомаха.
– Защо не го заведохте при Жоро?
– Повиках го от къщи, Жоро лично настани стария в болницата и пое грижата за него.
– Постъпил си като мъж.
– Сам не зная как.
– С остаряването, Василе, може да се дължи само на остаряването. – Райна Милева поднесе чашата към устата си. – Моля ви да седнете. Наздраве.
Васил Милев прояви упоритост, която се оказа необходима – донесе нова чаша, сипа си в нея и тримата пиха едновременно. В халата си Райна Милева изглеждаше по-едра, но лицето ѝ млaдееше по известния си свой начин и само леките сенки под очите издаваха някаква притаена в нея болест, може би само това упорито главоболие или постоянната мъка за дъщерята.

– Мярнаха ми се в дъжда – продължи своя разказ Милев, – бяха вече отчаяни и не вдигаха ръка за автостоп, смрачаваше се и се страхувах със страховете за случайни пътници, които могат да те прободат с нож, но въпреки туй – спрях. Да ме убиеш, не знам защо.

– Възрастта – повтори своето Райна Милева.

– Стига с тая възраст.

– Човек оглупява.

– Какво, да ги оставя на шосето ли?

– Не, но това, което си сторил, е глупашка постъпка. – Тя обърна глава към госта. – Говоря по принцип. По принцип никога не бива да се спира. Знаете ли какви са хората? Малко ли му треснаха на главата? Още не може да се оправя.

– Райно.

– Само казвам. – Милева вдигна чашата си, личеше си как потиска пламващо в себе си негодувание. – Нали сега говорим.

– По-добре да млъкнем.

– А може би и той не заслужава. – Би могло да се допусне, че в реагирането ѝ има нещо хлапашко, но това в най-добрия случай. – Познаваш ли го? Не. Има благонадежден вид, но ако се окаже убиец?

– Рени, гостът не ни познава и сигурно не проумява нашия начин на говорене.

– Хората от различни пояси не бива да общуват. – Домакинята се изправи, май че не стъпи добре и залитна, но малко след това надигна и изпразни чашата си. – Омешат ли се, става страшно. – Не се стряскай, не губи цвета на лицето си... няма да почна – допълни тя.

Той придържаше рамото на госта си. – Вече си почнала.

– Исках само да му кажа, че може да облече твоята пижама, приготвена е, чиста, прозорецът е отворен, но може да го затвори, когато си ще, и исках да му кажа още, че той е първият гост, който ще пренощува тук от безброй години насам.

– Десет.

– Но не биваше да го каниш. Страхувам се от...

Милева заплува в познатата си гореща зона. Милев запуши устата ѝ с ръка и бързо я поведе към спалнята. Тя протестираше, дръпна се няколко пъти, но съпругът се наложи. Дватамата излязоха, гостът чуваше само гласовете им, не разбра повече нито дума от това, което си казаха. Противно на всякакви предположения, не изглеждаше много смутен – седеше в креслото и гледеше другата врата, не тази, в която бяха изчезнали домакините.

Тя се отвори и се появи Роза. Момичето стоеше там в бледосинята си пижама. То още стискаше дръжката на вратата, загледано в непознатия човек; лицето му се готвеше за усмивка, в него се изразяваше интереса, а може би и възхищението от стройния представител на противния пол, към него Роза сигурно е започнала да усеща не много ясно изразени пробождания. Сега например тя се питаше да се усмихне ли, или да не се усмихне. Направи крачка напред, остави вратата отворена. През затворената врата се чуваше диалогът на Милев и Милева, те вече се караха, уреждаха нещо, което сигурно никога няма да бъде уредено. Гостът дори не направи опит да се вслуша, зад вратата бе неразбираемостта, но още по-неразбираемостта бе пред него – Роза се приближаваше тихичко, вече не го фиксираше, по-скоро разглеждаше го така, както съвсем младите момичета разглеждат статуята на Роденовия мислител, заобиколи го

един път, после се усмихна с розовите си страни, с най-чистата чистота на детето-момиче и тъй като не можа да удържи повече възхищението си, протегна бледата си мраморна ръчичка напред и погали лицето му.

Гостът вдигна силната си ръка и кротко смъкна нейната от лицето си, но Роза се оказа упорита, погали за втори път само челото му, обърна се и изчезна в стаята си.

8

Милев се върна в хола спокойно, лицето му се бе освободило от напрежението.

– Наливат ли си?

– Наливам си.

– Навсякъде се срещат такива моменти – каза Милев и пийна. – Нали разбирате? – Гостът кимна. – Всяко семейство е натъпкано с тайни, от тайни не остава място за семейството. И всеки знае себе си, а всъщност всички семейства са почти еднакви. Дори семействата на подлещите не са спасени от тази мътилка. Да не говорим за големците. – Двамата пиха едновременно и замълчаха за дълго. – На мен тази нощ ми харесва, щастлив съм, че си пия с вас уискита, във вашата компания се чувствавам неангажиран, почти свободен, с вас нямаме сметки за уреждане и ми се струва, че дори като приключим бащиния ви случай, все ще понамерим време да се видим поне още два пъти.

– Мислите ли, че може да бъде нещо сериозно?

– От стомаха рядко може да дойде най-страшното.

– Искам да ви кажа нещо важно.

– Вие, откакто сте влезли тук, все искате да ми кажете нещо важно. И може би ще ми предложите да оберете някой супермаркет заради мен. Досега правили ли сте такива работи?

– Не, разбира се.

– Тогава откъде знаете, че можете?

– Вярвам в ръцете си. Имате ли някакво заключено чекмедже?

Васил Милев се огледа, играта вземаше интересни очертания. – Ето, чекмеджето на това бюро е заключено от жена ми.

– Някакъв гвоздей?

Милев отиде до бюрото си, взе вазичката за моливи, измъкна моливите, обърна вазичката с гърлото към дланта си и изсипа дреболиите от нея.

– Гвоздеи няма, но има кламери.

Гостът се надвеси над ръката му и започна да рови. Избра най-големите кламери, изправи ги, а след туй огъна единия по определен начин. Милев върна всичко във вазата. Загледа се в работата на непознатия. Непознатият, изглежда, не остана доволен от твърдостта на кламера, затова прибави още един и усука този път двете телчета едно о друго. Надвеси се над ключалката, потруди се известно време и отвори чекмеджето. Домакинът го взе в ръцете си. Вътре всичко беше подредено, главно книжа – няколко в стъклена кутийка, два-три бележника, документи и два вързопа пликове.

– Ако разбере, сме загубени – подхвърли Милев. – Тук има неща, които за нея са безкрайно интересни и много тайни, а за мен отдавна може би са се превърнали в смешки. Ето, куп писма, завързани с панделка. Още един куп. – Васил Милев се усмихна по обиден за жена си начин. – Едната купчина е от мен.

Той постави чекмеджето обратно в гнездото му, гостът се наведе и го заключи. Милев провери, да, всичко беше в ред.

– За подобна сръчност само съм чувал – рече домакинът, – но никога не съм вярвал. Изглежда, че можете да отворите всичко.

– Абсолютно.

– Че да поотворите шкафа на моя Личен състав, а? Да ми покажете досието.

– Когато пожелаете – отвърна спокойно гостът.

– Да, но не искам да си развалям настроението.

– Искам да ви се отплатя за големия жест. Изглежда, още не сте разбрали какво сторихте тази вечер за мен. Никой не спираше, никой изобщо вече не спира, особено в дъжд и мрак. А вие не само че спряхте, не само че докарахте лекаря от дома му и настанихте баща ми в болницата, а и на всичко отгоре и ме подслонихте. Особено туй – с подслоняването, ако го кажа някъде, ще ми се изсмеят – човек от София да предложи покрив на непознат.

– Нали ви казвам, и аз се чудя.

– Вие сте добър човек.

– Няма добри хора!

– Трябва да ви се отблагодаря.

– Глупости.

– Настоявам.

– Но не можете, на мен не ми е нужно нищо, само спокойствие. – Помълча. – С тъгата тук свикнахме. – Погледна госта си косо. – Кажете, разбира ли се колко тъга се е събрала между тези стени?

Непознатият пое въздух, погледна лицето на домакина и се върна до масичката, което означаваше, че трябва незабавно да вдигне чашата си.

– Проличава ли, кажете?

– Да.

– Веднага, нали?

– Да.

– А помогнете тогава, изпъдете мъката от този дом. – Гостът забрави дори да пие. – Защо млъкнахте? Преди това говорехте много, искате да се реабилитирате, тогава прогонете страданието от този покрив. – Гостът отпи едва сега. Паузата се проточи. Домакинът взе своята чаша. – Извинете, но си го изпросихте. Понеже искахте да ми помогнете, да се отплатите за добрината... Задето съм взел на автостоп двама души.

Милев отвори уста да продължи още, но този път гостът го прекъсна и то твърде рязко.

– Мога да ви помогна само по един начин! – Васил Милев усърдно започна да изтрива петно от химикалка върху дланта си. – Ако проявите интерес, разбира се.

– Не проявявам интерес към нищо.

– Мога например да убия някого.

Милев не реагира, сякаш му бяха казали нещо обикновено. Петното от химикалката върху дланта му – изглежда, като прехвърляше моливите от вазата – упорито отказваше да се махне, такива петна понякога не излизат до другия ден, и не пречат, разбира се, но човек, който знае защо, не може да ги търпи и се постаравал да ги изтрие.

– Какво казахте? Вие изрекохте нещо.

– Заради вас – гласът му прозвуча студено, равно, отчуждено – мога да убия човек.

– Че – Васил Милев сега го погледна объркано – защо ми е...

– Не знам – прекъсна го повторно гостът, – мога да убия, когато си щете.

- Нямам за убиване.
- Тогава – да забравим.

Васил Милев на няколко пъти досега се бе опитал да погледне и проучи непознатия подробно, да хвърли върху присъствието му някакви съмнения, но се отказваше, сякаш го домързваше; този път обаче той естествено го подпря с поглед, който целеше да потвърди внезапно породените му страхове. Гостът изпразни чашата си рязко и се надигна.

- Може би...
- Спи ли ви се?
- Може би обърках целия ви стереотип.
- Тогава седнете.
- Късно е.
- Седнете, ви казвам! – Гостът се върна на мястото си. – Предложихте ми да убиете някого... Заради мен... За да ми помогнете.
- Другояче не мога да ви се отплатя за огромната услуга.
- И искате да убиете?
- Ако кажете.
- И можете да убиете?
- Да.
- Аз съм учуден. Кого да убиете?
- Вие си знаете, всеки си има някой за убиване.

Една от вратите се отвори, влезе Райна Милева, носеше чаша с вода. Дори не ги погледна. Приблужи се до бюрото, издърпа едно от безбройните чекмеджета, взе таблетката, която ѝ трябваше, пусна я във водата и тримата, без да шат, се вторачиха в шумящото разтапяне. Подгонена от напъна на въздушните гранули, таблетката прониза няколко пъти пространството в чашата и легна на дъното ѝ.

– Не ми обръщайте внимание – заяви Райна Милева и започна да разклаща течността, – мен винаги си ме боли.

Отвори се и другата врата, влезе Роза. Милев тръгна тревожно към нея.

– Тя усеща, когато не мога да спя – обясни Райна Милева.

Роза прегърна майка си.

– Не бой се, мамичко, нищо ми няма.

Но Роза искаше да се увери, тя гледа дълго очите на майка си, а нейните очи питаха и чакаха ново потвърждение.

- Роза, хайде да поспим.
- Може би иска при теб – обади се Милев.
- При мен ли искаш? – Майката кимна с глава към стаята си. Момичето се усмихна.
- Хайде!... Извинете.

Мъжете се отдръпнаха отново в креслата с чаши в ръце. Кога бяха седнали пак, кой беше налял – тайна, но те седяха с чашите си и им се струваше, че е хубаво, приятно, уютно.

- Все ми се струва, че ви се спи – подхвана своята нишка гостът.
- Особено сега... Как си представяте тая работа, лесна ли е? Интересува ме, тъй като откакто се помним, литературата, психологията и философията се занимават с това, което преди малко споменахте и всеки автор доказва, че работата не е лесна.

- За мен е лесна, никакви проблеми.
- Добре се наредих, след полунощ, насаме с вас... Много лесна, така ли?
- Залъгалка.
- Отивате и убивате.
- Разбира се.
- Когото ви посоча.
- Да.

Някъде имаше цигари, Васил Милев бе забравил вкуса на цигарите от години насам, но някъде имаше цигари. Не можа да се сети, стана и излезе от хола. Майката и дъщерята дремеха прегърнати. Цигарите на Райна прошумоляха в ръцете му, пакетчето се оказа благоуханно. Върна се в хола и седна.

- И после?
- Какво после?
- Ще се укриете ли?
- Не.
- Ще се предадете?

Гостът се учуди искрено. – Защо?

- Ще избягате?
- Защо да бягам?
- За да не ви уловят?
- За какво да ме уловят?
- Задето сте убили човек.
- Защо, ще им кажете ли?
- Не, разбира се.
- Тогава?
- Ще ви открият.
- Как?

– Имат си хиляди методи, кучета, всичко, каквото им падне под ръка, ще тръгнат по следите ви.

- Кажете, искате или не искате?

– Кучетата ще се юрнат по следите ви! – изкрещя Васил Милев и потърси кибрит. Търсеше с длани по масичката, сякаш кибритът го чакаше там. – Ще ви подушат и ще ви хванат за гърлото!

На Милев му се стори, че в момента тайнственият гост иска да види пръстите на дясната си ръка през гривната на чашата, през студения кехлибарен цвят на уискито. – Мога да убия този, когото ми посочите, без да оставя каквито и да е следи. Никой никога няма да узнае.

– До дълбока старост, нали? – Кибрит на масата нямаше и нямаше. – Ще изживеете в пълно спокойствие старините си.

– Аз съм ловък, мога да се вмъкна навсякъде и да се измъкна, мога да измисля най-остроумните начини на убийство, само ми кажете.

- Досега убивали ли сте?

Този път гостът поигра малко на драматизъм, изправи се и понесе чашата със себе си. Като кръстоса два пъти килима, той спря и каза: – Не си спомням. – По израза на лицето му не се разбираше нищо. – Но за да ви докажа, че е лесно и просто, мога веднага да изляза, да убия някого и ще се уверите, че никой никога няма да разбере, защото...

- Да де – липсва нишката на логиката.

– Можете да бъдете абсолютно сигурен, че ако ми посочите обекта, ще го убия безболезнено и тихо...

– Бихте ли убили мен?
– Вас? А сега де. Защо?
– Ако ви помоля.
– Не вярвам. – Няколко секунди размисъл. – Не, не мога. Мога само да ви стана слуга. Така съм ви признателен, че мога да ви слугувам до края на живота си. Както се казва, ще ви нося вода на старини.

Ето че и Милев се изправи, той също тръгна да пътешествува по килима, накрая застана срещу опонента си и се усмихна: – Интересно предложение. Изведнъж се почувствах богат, стана ми приятно, усетих могъщество в себе си. Боже мой, къде ми се паднахте! Къде ви намерих! Отначало помислих, че сте ограничен, дори тъпичък. А то – можете да убивате. Вие имате едно от най-големите богатства, за по-лесно да го наречем предимство – можете да убивате.

– Заради вас.
– С какво ще го убиете?
– Ще изнамеря начин, но можете да бъдете съвършено спокоен, няма да се разбере.
– Уверен ли сте?
– Защо да ви убеждавам отново?
– Вие сериозно ли говорите?
– Мога да убия някой от вашите врагове.
– Откъде сте сигурен, че имам врагове?
– Ако нямате, няма да убия никого, но ви заявявам, че мога да убия всекиго и колкото пъти искате и никой никога няма да разбере кой е убиецът.

Но и този път прекъснаха разговора им. Милева бе прегърнала дъщеря си.

– Сега пък настоява да спя при нея.
– Така е най-добре – рече Милев.
– А не ми се спи, мили. Тази нощ ми се струва особена.
– На нощта ѝ няма нищо.
– Защо не ме повикате да си пийна и аз като хората?
– Това няма да стане.
– Ще кротувам.
– Не!
– Обещавам.
– Лека нощ!
Очите на момичето бяха отворени, будни, молещи.
– Видя ли какъв си? – каза Милева.

Този път мъжете се отърваха по-трудно, на Милев му се щеше час по-скоро да продължат “пиянския” си разговор, той искрено се надяваше, че е само пиянски.

– Дъщеря ми е развълнувана.
– От какво?
– В този късен час... вие раздвижихте всички ни.
– Вече не вали.
– Млъкнете.
– Ще отида на гарата, тя предлага покрив, светлина.
– Глупости! Колко добре си говорим за убийства, за чудаци.
– Аз ли?
– Нощта ще мине забавно.

– Не съм никакъв чудак, аз съм най-обикновен човек, работя по десет часа на ден... Обичам баща си, изглежда, че го обичам, той е такъв безпомощен без мен.

– Човек би трябвало да разбере и майка ви.

– Постарах се, мисля, че я разбирам, но не мога да ѝ простя... Има неща, които би трябвало да се поставят над онова.

– Защото засяга баща ви.

– Може би – съгласи се гостът, – може би сте прав.

– Прав съм, разбира се.

– Казах: може би.

– Бихте ли убили човека, който е с майка ви? – Гостът го погледна живо. – Извинете, че разговарям така, но вече сме малко фиркани, пък и тази ваша откровеност... Става дума за камионджията.

– Бих, разбира се, или, по-скоро – бих помислил.

– Досега не сте мислили?

– Ще ме пипнат веднага, ще трябва да лежа поне петнайсет години.

Ставаше още по-забавно, Васил Милев се удиви от факта, че гостът му има доста здраво чувство за самосъхранение. – И не ви се лежи?

– Никак. – Не само чувство за самосъхранение. Сега гласът му звучеше по-сигурно, дори самоуверено. – Живее ми се.

– А на оня не му ли се живее?

– На кого?

– Този – Васил Милев заговори много бавно, с маниера на човек, роден да доминира, – когото... бихте утрепали заради мен.

– Може би съществуват хора, които не бива да живеят... Щом си е позволил да причини злини не на друг, а на вас...

– Видяхте ли колко добре се разговаряме с малко уиски в главите?

– Аз говоря сериозно.

– Но сте пиян.

– Така ви се струва.

– Аз съм фиркан – призна си домакинът, – вече съм готов... Затова ми е приятно. С вас е приятно да се говори дори за утрепване. Наздраве!... Приятно очистване.

– Наздраве – съгласи се да пие гостът, – но не съм никак, както смятате.

– Чудесна нощ. Обещайте, че ще идвате често.

– Зависи от здравето на баща ми.

– Оставете баща ви, той е добре, Жоро ще го оправя.

– Вярвате ли в него?

– Много е перспективен, но да не повтаряме едно и също нещо. Баща ви ще бъде добре. – Милев усети, че дъждът е спрял, през отворения прозорец нахлу омекнал въздух, който сякаш го развесели повече. – Дайте сега да убиваме. Че то, щом можем, да вземем да изпотръшкаме няколко хиляди, а? Щом няма да ни хванат.

Гостът отново се надигна от мястото си, може би малко нещо раздражен. – Думата ми беше за един или двама. И говорех сериозно. Обичам ви и съм готов да премахна от пътя ви някой човек.

– Седнете.

– Трябва да изляза.

– Не ме ядосвайте. Нали ме обичате?

– Обичам ви.

– Значи – опита се да го придърпа към креслото, – тук става въпрос за един или двама души.

– Разбира се.

Васил Милев доказва, че наистина е малко пиян. – А трима не може ли?

Гостът се замисли: – Може, разбира се, но не е желателно. Все пак, трябва да заслужават.

– Не бойте се, скъпи мой госте, ще убием само един, най-много двама, трима наистина са много.

– Трябва да изляза.

– Как мислите, не е ли обидно за приятел, ако наистина ме считате приятел, да ви приготвя леглото, а вие да тръгнете из града?

– Искам да видя баща си.

– Какво?

– Трябва.

– Вие сте луд! Болницата е затворена, никой няма да ви пусне.

– Няма защо да ме пускат.

– Ще влезете?

– Нещо ми подсказва, че трябва да го видя.

– Предчувствие ли?

– Трябва да тръгна.

– Ако е предчувствие – да, но ако е така, за нищо... Ето ви ключовете.

– Какво?

Непознатият се взираше в протегнатата напред ръка, пръстите на домакина отделиха ключовете на колата, сякаш го запознаваха с тях, а после и ключа на апартамента.

– Давате ми ключовете си?

– За да не звъните, направо ще се приберете и ще си легнете.

Милев го изпроводи до вратата.

– Като се приберете, оставете ги на масичката до бутилката. Макар че не биваше да излизате.

– Вие ми давате ключовете си?

– Колата е в ред.

Милев затвори вратата, приближи се до прозореца и погледна отгоре. Непознатият излезе на уличката и намери безпогрешно колата. После се извърна и махна с ръка, сякаш знаеше отлично, че ще го наблюдават от етаж. Колата изръмжа лекичко и изчезна от осветеното пространство. Милев затвори прозореца, върна се до масичката, постоя замислен, развърза вратовръзката си, разкопча ризата си, после ръкавите, подвоуми се малко, седна, взе бързо чашата и започна да я върти между пръстите си.

В същото време, от същото кресло, на което седеше домакинът, бавно се надигна жена, облечена в тъмно. Тя се обърна към Милев, взе чашата от ръката му и я върна на масичката.

Милев направи всичко възможно да не извика.

Не пипай чашата, рече спокойно непознатата и го погали по страната, най-добре да си легнем.

Милев задържа ръката ѝ на лицето си и започна горещо да я целува.

Роза отвори очи, може би не ѝ се спеше, може би някой до нея бе я събудил, малко по-късно тя се досети, че спи с майка си – майка ѝ се е извърнала в съня си, друго не може да бъде. Роза погали в тъмното косата на спящата, след туй приближи уста до лицето ѝ, целуна го внимателно, почти символично. Нещо странно и непознато блуждаеше в мрака на юношеската ѝ кръв. Държеше очите си отворени, втречени в

небулозите на стената. Там, сега невидими, се кършеха и играеха омагьосания си танц орнаментите на тапета, нейният нощен свят, самотното ѝ скитничество. Топлината на спящата до нея жена проникваше в нейната топлина, стараше се да успокои духа ѝ, но точно тази нощ Роза беше неукротима, тя се изхлузи от леглото, намери в тъмното чехлите си и отвори вратата. Учуди я загасената лампа в хола, тя не очакваше такава изненада, не можеше дори да предположи, че него го няма, запали лампата и огледа пространството, заградено от стени и картини, в което се поместваха мебели, килими, телевизори, радиоуредби и нито помен от него, освен чашата му и креслото, в което бе седял. Тя се приближи до креслото, прокара ръце по облегалката му и седна в него. Усмехнатото ѝ лице проговори: “Той седеше тук. Тук ли седеше? Тук, разбира се, той седеше и аз го гледах, а после го помилвах и пак го гледах, но той не знаеше, че го гледам, не подозираше. Всички тези неща бяха отдавна, оттогава има може би три часа. Да, часовникът го потвърждаваше. – Роза отново погали страничните облегалки на креслото. – Той не подозираше, че го наблюдавам, но аз го наблюдавах и разбрах, че той не е човек, да, той не е човек, той е принц или нещо подобно.” Райна Милева вече навърташе през откренатата врата, по нощница, разтревоженото ѝ лице следеше копнежните реакции на момичето ѝ. “Колко много се различава от другите, и от татко, и от мама, макар че ръцете му и лицето му са много груби, ръката му едва не одраска ръката ми. О, колко мъка изплува в очите му, когато сваляше ръката ми от лицето си. Но какво исках аз от него? Защо присъствието ми поражда мъка в очите на тези, които ме заобикалят? Защо го погалих? А той защо не ме погали? Един човек веднъж ме погали на стълбището, но не по лицето, а тук, където е най-меко, той искаше да ме гали още, но аз избягах, уплаших се. Защо не се уплаших от този, който допреди три часа разговаряше много с татко? Защо не ме погали той? Защо не ме погали, когато видя, че аз го гая и исках още да го гая, да го милвам, а после да го целуна, но не както целувам татко или мама, а както мама целуваше татко някога. – Дланите ѝ търкаха страстно креслото. – Тук седеше той, а сега спи, в онази стая, която винаги е била затворена и сега за първи път в нея спи човек. Докога ще спи? Ще спи ли и утре? А вдругиден?”

Дясната страна на лицето ѝ усети внезапен полъх откъм външната врата, Роза извърна главата си и видя как гостът влиза в хола, как спира изненадан, погледите им се срещнаха, двамата се взряха един в друг, но това беше само за миг, той наруши единството, лицето му се вкамени, той мина на няколко сантиметра от нея и постави ключовете на масичката. Но тя не можа да издържи, изправи се и тръгна със сериозно лице към него. Стояха един срещу друг, много близо, но трябва още малко. Най-после Роза направи необходимата силно желана крачка напред, застана плътно до него, повдигна ръка, започна да гали лицето му, после се повдигна на пръсти и се устреми към целувката.

Много трезво и много леко гостът осуети всичко, смъкна ръцете ѝ с ръцете си, погали бащински косичката ѝ, поведе я към стаята ѝ, затвори след нея вратата.

Когато се отправи към своята стаичка, едва не се блъсна в Милева. Милева хлипаше в дланите си. Гостът я заобиколи и изчезна зад вратата.

Васил Милев бе облякъл пижама с тревистозелен цвят, а Неканената компаньонка блестеше с черната си нощница, в чиито тъкани бяха вплетени малко по-плътно изработени нарциси.

Вземи нещо за сън, помоли го Компаньонката.

Няма да помогне, отвърна Васил Милев, най-после ще запала тая цигара.
Все пак, спяхме цели два часа.
Но защо се събудих?
Защо питаш? Тази нощ всички сме неспокойни. – Компаньонката запали цигарата.
Какъв проклетник!
Да.
Чу ли какво каза?
Не му обръщай внимание, помоли Компаньонката. – На твое място бих се усмихвала
и нищо повече.
Защо ми взе цигарата?
За да не я запалиш. Не си пушил толкова дълго.
Проклетник!
Тури му пепел и да спим.
Остави ме, помоли се кротко Милев.
Има нещо грозно във въздуха. – Компаньонката седна в другото кресло. – А нощта е
направо неспокойна.
Той се е прибрал. – Милев взе ключовете от масичката.
Не ми е приятно да говориш за него, разбери.
Казах, че се е прибрал.
Помисли малко за Роза.
Видял е баща си.
Предлагам да мислим за хубави неща: как ще заминеш за там, цели шест месеца
няма да те има.
Въобразяваш си.
Последните два месеца ще повикаш и тях.
Знаеш, че няма да стане.
Може и да стане. Ти си единственият, който не е ходил в Париж, и единственият,
който заслужава. Всички знаят това, те си го шептят по ъглите.
И пак няма да стане, ще видиш.
Защо, може и да се е уморил, може да те остави на мира.
Той никога няма да ме остави на мира, този човек е роден да ме ненавижда цял
живот.
Да говорим за нещо друго.
Вярваш ли, че моят гостенин може да убие?
Противна тема.
Заяви го съвсем сериозно и доказа.
Нищо не е доказал.
Но е готов да докаже, а този, който е готов да докаже нещо, все едно, че го е доказал.
И какво като може да убива и изчезва?
Всеки може да убие и изчезне. Важното е да изчезнеш така, че изобщо да не те
открият.
Всички убийства се разкриват.
Моят гост твърди, че...
Стига!
Внимавай в тона си към мен.
Престани.
Много ти позволявам.
Аз ти позволявам.
Напоследък прекаляваш.
Напоследък си невъзможен.

Но и тя е невъзможна – рече Васил Милев, – просто не ми се прибира у дома. Скандалите почват ненадейно, дори без повод... Вече не търсим и поводи. Но ти заставаш все на нейна страна, сякаш съм чудовище и натрапник в този дом.

Ти си мъж.

Нима са малко неприятностите ми там?

И тя си има неприятности.

Васил Милев смени гамата. – Гостът ми го заяви сериозно. И да ти кажа правата, това е много вероятно. Човек може да отиде някъде, да убие някого и никой не е в състояние да открие следите му. Липсва нишката. Криминалистите трябва да потеглят по нишката. А нишка няма. Убитият е там, трупът си е на мястото, фотографират го, кучета, всичко, няма го само този, който го е превърнал в труп.

Ти си идиот. Кой е този, който ще тръгне да убива заради някой си почти непознат?

Има ги всякакви.

Да поспим още малко, а?

Имай предвид, че този човек говореше сериозно.

Добре де, дори да е така. – Компаньонката изрази стремеж да извика, но сякаш се овладя. – Това топли ли те? Нещо да ти е станало по-добре?

Да мисля, че ми е станало по-добре.

По лицето на Компаньонката се изписа недоумение.

Друго си е, когато знаеш. – Милев се чудеше как да продължи, – че на този свят съществува човешка личност, която е готова незабавно да убие незабавно някого заради тебе.

Василе, внимавай, още малко и ще ме предизвикаш да започна по-открито.

Хвърли цигарата!...

Ако е въпросът да започнем съвсем направо, кажи. – Васил Милев наведе глава, тя продължи: – Едно от малкото ти задължения към мен е да не ми създаваш безпокойства.

Добре, пуши си цигарата.

Компаньонката погледна цигарата в ръката си и я смачка в пепелника.

Милев се засмя.

Компаньонката удари с юмрук по масата.

Милев също удари по масата.

Както виждаш, заяви той, и аз мога. Да се удря по масата не е толкоз трудно.

Слушай, според мен тази нощ става нещо извънредно, кажи какво става.

ТИ знаеш, ти ги разбираш тия работи.

Говорì, говорì!

Просто исках да знам – Милев се опита да разсее по-нататъшната част на изречението си – дали човек може да убие някого заради друг, да му направи услуга.

Той може да стори това, съгласна съм... Но какво от туй?

Нищо. Какво съм направил, предприел ли съм нещо? Да не би да съм го накарал да тръгне, да сее трупове по земята? Или пък да краде?

Компаньонката разтри сънливите си очи, пръстите му ì се сториха нежни и дълги, под тънката копринена нощница подскачаха корави в мекотата си гърдички, зърната им се бяха залепили за материята на дрехата. – Мисля, че го смяташ за своя собственост, каза тя.

Отиваш далеч. – Милев имаше намерение да опровергава, но гласът му не прозвуча уверено. – Фантазираш и не реагираш трезво. А забелязвам и малко злобичка в думите ти.

Не е зле да притежаваш такъв жив организъм като твоя гост, нали? – Злобата ì се примеси с ирония. – Хубав, силен, твой човек, оръдие на твоите желания.

Аз ще пия. – Милев побърза да си налее.
Една кукла, допълни компаньонката.
Не е зле да притежаваш нещо такова, призна си Милев и пи.
Налей и на мен!
Васил Милев погледна уплашено празната чаша, а след това вдигна очи към лицето на жената: Никога не си пила.
Налей!
Внимавай да не се търкулнеш.
Защо пък само ти.
Пияна жена и пияна съвест! Пфу!
Той наля малко на дъното, тя пи и се закашля. Трябваше да я удари по гърба.
Не удрай!
Оправям те!
Не ме докосвай, мръсно!
Къде намираш тези лоши думи?
Тя протегна ръка. – Сипи ми!
Не, ти се напи за секунди.
Не за секунди, а за секунда. Сипи!
Няма кой да ти гледа сеира.
Все пак той сипа още малко уиски в чашата ѝ.
Искам да седна.
Вече развеселен, Милев пое ръката на компаньонката си, която сега изглеждаше като златна, и я поведе към креслото. Златната жена седна грациозно.
Хубаво е.
Да си пияна ли?
Да те таксуват за дама. За първи път манипулираш с мен като с дама.
Влезе Райна Милева. Нейната нощница не се отличаваше с особена смелост.
Не си ли пиян? – запита компаньонката.
Едва започвам, отвърна Милев
– Поспах цели седем минути – рече Райна Милева. – Може би осем.
– Постигание – рече Милев.
– За подобна нощ е наистина постижение – съгласи се Милева.
За мен не е много безинтересно дали си пиян, или не си, рече компаньонката.
– Ще пия от бутилката – заяви Милева.
Предпочиташ да не съм пиян, нали? – запита Милев.
Да – призна си компаньонката.
– Не така – Милев отне бутилката от ръцете на жена си и поднесе чашата си. –
Стилът трябва да се спазва. После се обърна към компаньонката: Мислиш си, че като пия, ще се разкрия, така ли?
– Сега намери да държиш за стила.
Ще се разкриеш, отвърна му компаньонката.
– По това време на нощта какъв стил искаш? – Милева надигна чашата.
– Щом има чаши, ще прием с чаши.
– Издребняваш.
Бъди спокойна, мила моя, обърна се Милев към компаньонката, напразно се страхуваш от такава развръзка.
– Дори е по-красиво – настоя Милева.
– Какво красиво има в това да надуеш бутилката – възмути се Васил Милев.
Страхувам се дали страховете ми са напразни, заяви компаньонката.
Милата, за какво мисли. – Васил Милев погали компаньонката по страната.

– Бутилките са за това, да се надуват – отбеляза домакинята. – Една вдигната нагоре бутилка...

Кажи де, напразни ли са подозренията ми?

– ... едва тогава – бърбеше си Милева.

– Какво тогава? – обърна ѝ внимание Милев.

– Бутилката е бутилка – довърши мисълта си Милева.

Дължиш ми отговор – подкани го компаньонката.

– От много хумор боли глава – отвърна Милев на жена си.

– Бутилката трябва да стои нормално само в хладилника – отвърна съпругата.

Изобщо взимаш много трагично нещата.

– Иначе трябва да стои ненормално.

Страхувам се, призна си компаньонката.

– Обратно – продължи размислите си на пийнал човек съпругата. Напразно.

– С дъното нагоре – искаше да обърне внимание съпругата.

Ти не разговаряш искрено, извика компаньонката.

– Тия каламбури с бутилката не ми допадат – обърна се най-после Милев към жена си. – Говорят или за лош хумор...

– Или за добро настроение, мъжо.

Ти замисляш нещо, така ли? – извика повторно компаньонката.

Ти си мнителна – отвърна ѝ Милев, а след това се обърна към жена си:

– Доброто настроение в очите ми е балсам за сърцето ми.

Компаньонката настояваше с високия си тон. – Сигурна съм.

– Доброто настроение от лицето ми – рече язвително съпругата – трудно достига до сърцето ми.

– Слушай, не ме тревожи.

Компаньонката този път изкрещя: Криеш намеренията си дори от мен!

От теб не мога да се скрия! – изкрещя в очите ѝ и Милев.

– Много ли те тревожа? – запита Милева.

– Сега си привидно весела.

– В такива моменти замислям нещо, нали?

– Да!

Милев се обърна към другата: Дотук, посочи гърлото си, от мнителни персони.

Роза Влезе, но те не можаха да разберат дали се е събудила наистина.

Васил Милев се отправи към дъщеря си. Милева вдигна ръката си и го спря.

– Не я закачай.

– Защо? Къде отива?

– Не виждаш ли, че е влюбена?

Роза погледна бегло родителите си и направи няколко стъпки към стаята на госта. Майката тръгна към нея, прегърна я и я поведе към мъжа си.

– Сериозно ли? – запита Милев.

– Тази нощ е прекалено дълга – отвърна Милева.

– Това е важно за тебе – рече Милев, – да се увериш най-после, че дъщеря ти...

– Уверих се.

Васил Милев пое въздух. – Доживяхме да видим и това.

– Обича го.

– Голяма каша надробихме.

- Все пак проверихме реакциите ѝ.
- Съмняваше ли се?
- Как да ти кажа...
- Млъкни!

Роза предугади избухването на скандалчето. Усмихна се, приближи се към баща си. Васил Милев я прегърна. Погледна я в очите, сякаш ѝ казваше: “Какво, Роза, и туй ли се случи, мило мое дете? В него ли? Когото доведох ли?”

– Ще го забрави още утре – каза спокойно Милева. – Стига да не го водиш у дома. Веднъж да съмне, ох, веднъж да съмне.

- И работите ще се уредят?
- Поне няма да е тук.
- Но ние ще останем.

Милев поведе дъщеря си към стаята ѝ, той искаше тя да заспи, да не мисли за нищо, да се измъкне от водовъртежа на събитията. Искаше да мисли за първия си любовен трепет и да заспи с тези вълнения. Роза им беше създала нова радост и нова мъка. Колко сме глупави, казваше си Милев, като завиваше дъщеря си, ами че и тя е човек.

15

Милева се поуплаши леко, но май че след това се овладя, или поне така изглеждаше, тя искаше да е спокойна пред него и само с леко движение поприбра деколтето на нощницата си. Непознатият се оказа все още облечен.

– И вие ли! – Направи всичко възможно да издаде дружелюбен глас.

– Трябва да ви се извиня много – рече непознатият, – но почувствувах нужда от една глътка.

Подаде му втората бутилка да я отвори, освен това говореше, уплахата ѝ я беше тласнала към излишно бърборене: – Щом дори вие, при тия дебели нерви и херкулесово здраве не можете да спите, какво остава до нас. – Пръстите му отвинтваша капачката на бутилката. Едва сега Райна Милева забеляза, че в тях липсва изящност, само драскотини и напластени пластмасови бои. – Ах, каква нощ, не ви ли се струва, че нощта ни подсказва нещо?

– Права сте. – Той наля в чашите. – Обикновено спя чудесно.

– Но тази нощ.

– Позволете ми да пия.

Пиха.

– Навярно забелязахте какво се случи с дъщеря ни.

– Баща ѝ знае ли?

– Току-що му отворих очите.

– Тя спи ли?

– Старае се да я приспи, но едва ли ще му се отдаде. – Дявол знае защо бърбе така. – Роза мисли за вас... Много поглеждате часовника си, а е толкова рано... Все пак, това с дъщерята, ни позарадва малко... Ние мислехме, че тя... Не предполагахме, че е възможно... Вие странен човек ли сте? – Пауза. – Може би не сте странен човек... Всъщност тук и без това си цареше известен хаос... Искам да кажа, преди вас. И друг път сме имали подобни нощи. Животът е сложен, дразнителни много, как да им излезеш на среща? Но тогава изживявахме всичко сами, а сега имаме свидетел... Знаете ли, че Васил, у когото привидно всичко е наред, всъщност е неудачник?... Според вас бърбя ли? Изглежда, че бърбя... Всичко уж е наред, а го потискат, не искат да го забележат, без него не могат, а не искат да го... Точно така – не искат, а това убива човека. В

института все едно, че не съществува. Не могат без него, а все едно, че го няма. Всички знаят, че той е най-кадърният, но е винаги зачертан.

Сух глас, глух глас: – Защо?

– Просто така искат, да не съществува, да го няма, да не възбужда духовете, както се казва – да не замерва блатото с камъни. Ах...

– Пиете на големи глътки.

– И говоря излишни неща.

– Той обича много дъщеря си – рече гостът.

– Безумно... Това е нашето наказание. Тя не може да чува и да говори, знаете ли?

– Ще се прибера – изрече тихо гостът.

– Защо?

– Все пак трябва да се прибера.

– Но нали пием? – Домакинята гледеше обидено. – Нали пием? Къде отивате? – Гостът тръгна към стаята си. – Нямата право. – Гостът спря. – Когато пием, нямате никакво право да напущате компанията. Вие бягате, вие сте дезертьор, имам чувството, че сте готов да се измъкнете от всякакво обкръжение и при всякакви обстоятелства. И защо мълчите тъй обидно? Защо не говорите? Ако не говорим сега?... Вижте какво, ако ние сега не си говорим, когато се обкръжени от нощта, става много страшно, и всъщност се очертават като голям неблагоприятник. Ние ви взехме от мокрия път, приютихме ви и ви поднесохме чаша уиски, както подобава на добри хора, а вие бягате, измъквате се!...

– Извинете, какво искате?

– Искам да видя какво представлява п о х и т е л я т на моята дъщеря. Човекът, който носи със себе си брожението и прави нощите безсънни.

– Моля ви, пожалете ме.

– Аз ли? – Райна Милева не знаеше накъде да гледа. – Вие искате това от мен, когато сам виждате, че пред вас се намира една отрепка?

– Какво говорите?

– Вие ме мислите за отрепка. Вие сега си мислите, че се набутахте в един скандал, който ще ви бъде вдигнат от една пияна скандалджийка. На всичко отгоре мислите, че съм мнителна или алкохоличка, и в никакъв случай няма да ви хрумне да ме оправдаете, да си кажете, че съм само една отчаяна жена, а не истеричка. Така ли мислите? Кажете де! – Високо изречените думи се превърнаха в крясъци. – Защо мълчите, защо не креснете и вие? В лицето ми! Да ме наругате!...

– Не мога, другарко – непознатият гледеше безсилно наоколо и говореше много кротко, – нямам настроение, преди един час баща ми почина в ръцете ми.

16

Компаньонката сложи ръката си върху рамото му. Вече спи, не виждаш ли?

Всичко спи – съгласи се Васил Милев и нежно отърка брадичката си в ръката ѝ, – тишина, чувам само червея, който дълбае мозъка ми.

Мили мой Хамлете! – усмихна се компаньонката.

Само ние с теб не спим, отвърна Милев.

Хайде в леглото, мили.

Да погледнем фактите право в лицето, мила. Той заяви, че е готов да убие човек. Отначало се изсмях, стори ми се невъзможно, но по-късно започнах да се убеждавам, че е възможно. Ти също се убеди. Той може и е готов, никой няма да го пипне.

Трябва да спим.

Ще спим, разбира се, има време и за сън, но заслужава ли да се помисли?

Сънят ще заличи всичко – жената в черно погали челото му, – утрото ще дойде ведро и ти ще отидеш на работа...

За да ги видя отново.

Ще ги видиш и ще се правиш на човек, който не ги вижда, ще си работиш, можеш и да не заминеш за Париж, никъде не е писано, че хората трябва непременно да специализират в Париж.

Париж! – Васил Милев махна с ръка. – Стига с това! Тук става въпрос, че един мръсник е жив, и то много.

Хайде да лягаме.

Дръпни се!

Какво искаш? – изненада се компаньонката.

Той ми каза да си помисля, той ми заяви, че ако човек помисли добре, не може да не измисли един човек за убиване.

Млъкни!... Незабавно млъкни!

Спокойно, миличка, още не сме тръгнали да убиваме; сега разсъждаваме.

Не!

Васил Милев не ѝ обърна внимание. Имаме под ръка човек, готов да отиде и да убие. Как ще го стори, това си е негова работа. Чувствува се задължен и ще отиде. При този, когото му посоча.

Не искам! – извика жената в черно.

Чунким аз искам... Но е забавно да си помечтаем.

Това наричаш мечтаене?

Милев излезе от стаята на дъщеря си и се озова в хола до бутилката. Компаньонката го последва с грациозна походка, без да затрива тревогата от лицето си.

Остави ме сам, да помечтая – усмихна се Милев. – Каква по-хубава мечта от тази, да убиеш най-омразния тип?

Никой няма право да убива.

Кротко, сега мечтаем. – И понеже тя отвори уста, той побърза. – Спокойно, остави ме да изпитам малко удоволствие. Не зяпай така. – Тя затвори устата си. – Човекът предложи да убие. Такова нещо не се случва често в живота.

Гостът влезе с празна чаша в ръка, не погледна никого, насочи се право към бутилката, наля си малко и тръгна право към стаята си.

– Извинете – рече Васил Милев. Гостът се извърна и го погледна. – Държите ли все още на о н о в а? – Мълчание. – Бяхте ми предложили нещо. – Мълчание. – Не си ли спомняте? Да убиете, когото ви посоча. – Мълчание. – Нима забравихте, боже мой, че ми предложихте да претрепете някого, за да ми докажете приятелството си? – Мълчание. – Слушайте, непознати човече, готов ли сте да убиете човек заради мен?

– Заявих ви го няколко пъти – отвърна гостът. – Достатъчно е само да ми го посочите.

Гостът изрече това простишко и спокойно. Много бавно и много спокойно той напусна хола.

Заклучителните думи на непознатия май не бяха по силите на компаньонката, тя се олюля, а след това помисли, че кръвта ѝ се втвърдява. Избягваше да погледне лицето на господаря си, но знаеше как изглежда в момента – цялото изпълнено сияние. Той ѝ сипа в чашата и също се стараяше да гледа в страни, смяташе това за джентълменско.

Сега мога да си избира.

Какво?

Жертвата.

Внимавай, полудяваш! – Жената в черно сякаш почувствува, че се задушава, дръпна нощницата си и разголи мраморно рамо. Забрави, че в чашата ѝ бяха сипали. Според мен, мили, ти вече не си какъвто би трябвало да бъдеш и като нищо можеш да се навреш в някаква фатална неприятност.

Защо неприятност, толкоз е приятно.

Кое?

Да си мечтаеш. А да си помечтаем, да си изберем някого, чудесно е, дявол да го вземе: имаш на разположение убицеца, остава да си подбереш жертвата. Измежду всички хора на света. В момента някъде съществува един човек, който дори не подозира, че може да бъде избраника ти. Спи си той, дори не сънува какво преживяване му се готви; чудесно; чудесно, неповторимо преживяване – да умре. По мое желание, по мой каприз. Васил Милев се вгледа в рамото на своята постоянна компаньонка, зарадва го гладката кожа, топлото присъствие на кръвта под нея, масивността на плътта, силната, макар и изумително женствена ръка – продължение на рамото.

Нима си готов да убиеш по каприз?

Моля те, сега мечтая.

По странен начин.

А може пък... Той млъкна.

Какво? Кажу, кажи!

Нищо. Васил Милев се усмихна, но веднага стана сериозен. Един човек заявява, че е готов да убие заради мен, заявява отговорно, че може да очисти някого и да изчезне безследно. Повече от сигурно е, че никога няма да бъде хванат и никой няма да ме уличи като подбудител. Посочената от мен жертва ще изистине...

Тя предпочете ироничния тон. – Остана да си я набереш.

Вгълбен изцяло в себе си, той не обърна внимание на тона. – Там е работата, кой да бъде? Кажу де, според тебе кого да посочим?

Макар че се шегуващ, напомням ти най-старата максима, че никой няма право да отнема живота на другия.

Жалко! – каза Васил Милев. В момента той вероятно играеше. – Ако няма такова правило, като нищо можехме да очистим някого и да се кискаме отстриани.

Така ли? Кого?

Всеки си има някого за убиване.

Искам да млъкнеш!

Така каза ТОЙ, не аз.

Да поспим.

По-добре да помислим. Дали пък нямаме някого за убиване, а?

Виж какво, Василе, ако е игра, да си поиграем, но ако го мислиш наистина...

Мислиш ли, че човек като мен може да си позволи...

Немислимо.

Защо немислимо? Не е съвсем немислимо, само че не съм точно аз човекът, който ще тръгне да убива.

Компаньонката беше доволна. – Точно това исках да кажа.

Защо точно АЗ да нямам право? Всички други имат право, а Аз нямам право да убивам?

Ти мислиш, ти знаеш законите на обществото, ти имаш скрупули, ти си интелект. Интелектите преглъщат горчивините. Огледай се и виж кой убива. Убиват изостаналите, простаците, хората с ниско умствено равнище.

И какво, нас могат само да ни убиват?

Имаш нужда от сън, мое мило момче.

Махни се.

Нуждаеш се от равновесие, на теб ти пъхнаха муха. Това е много човешко – пъхнаха ти муха и сега не знаеш какво да правиш с нея.

Настоявам да не ми се месиш.

Знаеш, че ще се намеся. В теб назрява нещо, усещам го добре; това е заговор срещу същината ти, срещу твоето АЗ.

Но е съвсем човешко.

Хайде да спим.

Сама призна, че това е човешко. И примамливо. В края на краищата – една възможност.

Която не бива да се използва.

И да оставим злото на спокойствие, нали?

Неизбежно.

Защо?

Сега съм уморена и не мога да ти отговоря, но не е този и начинът, щом е свързан с отнемане на човешки живот. Както и да помислиш, ще дойдеш до заключението за насилие. Права ли съм?

Не толкоз, колкото мислиш.

А ти ненавиждаш насилието.

Васил Милев отпи голяма глътка, наля си отново и се изправи, после изтри с кърпа многодиоптровите си очила, без да има съществена причина. Отрещният прозорец на улицата също светеше, но там бяха спуснали пердетата, а в прозореца на Милеви се зъбеше тъжната голота на хола, изпълнен с нелепата самота на едно страдание.

Не ти препоръчвам да пиеш още.

Милев стисна чашата в ръцете си. Злото трябва да бъде унищожено.

А винаги си повтарял, че злото е неунищожимо. При това, ти не убиваш злото изобщо, а един човек; определен човек, който засяга тебе. И ето ти го егоизма.

Това е така. – Васил Милев искаше да схруска чашата. – Но мога да ти кажа искрено, че с чиста съвест бих... При това положение, разбираш ли ме?

Когато... друг...

Да! Най-спокойно бих... – Ах, как му се искаше да схруска чашата между зъбите си. – Преди всичко, миличка, той...

Той е вреден не само за теб, той е вреден изобщо, това ли искаше да кажеш?

Да.

Ако предприемеш нещо, ще застана срещу тебе.

А уж се шегуваме.

Не се шегуваш, хитруваш.

Пред теб? Ще си наляя.

Налей си

И все пак, убиецът каза, че всеки си има някого за убиване.

Започна.

Какво?

Да го наричаш убиец.

В случая ти си една много неканена персона, в момента не ми трябваш, разбра ли, в момента те мразя!...

Знам... И все пак, не ме подценявай.

Напусни хола!

На няколко пъти ме подведе, уверяваше ме, че се шегуваш.

Виж какво, всъщност разговаряме за разни глупости, но си мисля, викам си, шегуваме се, а всичко може да се развие не на шега. Ще кажеш, защо. Човекът си го заяви, че ще убие когото му посочим, останалото си е негова работа. Трябва само да му посочим.

Мечтая да съмне.

И всичко ще се уреди?

Ще те заведем на психиатър.

Разбираш за кого става дума, нали? Той е и простак, а простациите ни превишават по жизненост. Ненавиждам много жизнените хора.

А не се ли срамуваш?

Не.

Би трябвало.

Той съсипва всичко край себе си, пакости на десетки хора, тормози семействата им, мачка кадрните, изтъква некадрниците, затормозва института.

И – хайде да го пречукаме.

Не знам, чувствавам вътрешно убеждение, че не би трепнала ръката ми.

Ръката МУ!

Ще те ударя!

Но няма да престана. Отваря ти се възможност и даваш съгласието си. Иначе оня щеше да си живее.

Уви.

Всекидневният му тормоз щеше да продължава, ще се огъваш от спазми, ще страдаш, но нищо повече. Тук там някое мъркане на глас, пред познати, някое подхвърляне пред човек от института, вкъщи викане с всички сили, и нищо повече. Но сега го осъждаш на смърт.

Вкъщи ни е дошло до гуша, жена ми затова е така, сянката на този човек виси върху семейството ми! Какво иска? Какво съм му сторил? – Васил Милев извика: – Сега ще умре!

Компаньонката в черно отвърна тихичко: – Не бива.

Но защо? – Васил Милев бе готов да заплаче. – Кажи, защо?

Защото ще рухнеш като личност, ще оскверниш всичко, което си създал у себе си в продължение на четирийсет и пет години, ще се унищожиш сред удоволствието на отмъщението.

Нека! – съгласи се с дълбока болка Милев. – Да ти кажа правата – Милев положи глава в топлия skut на дамата и долепи дланта на ръката ѝ до лицето си – ще ми олекне и ще възликувам; в края на краищата заслужава си да възтържествува искрицата на малката правда, нека си отиде един мръсник, нека просветне над няколко честни човек, да видим най-после как ще се заогъват лакеите му и как ще се откажат от него.

Беден добър човек! – Сега заплака дамата: – Човече малко, направено от нищожни материали, между които мъждука малка капчица дух, малко амбиции и доста самоизмама!...

Страшно е! – Милев плачеше безгласно.

Стани! – Дамата забърса сълзите си. – Изправи се!

Не мога да заспя, мила.

Ще се разходим.

Къде?

По улиците, в градината. След дъжд градът е чист, сега има най-малко хора. Запали колата, ако щеш, но да излезем.

Не, мила моя, разходките след полунощ отдавна престанаха да ми влияят. Напротив, замислям се още по-сериозно и мъката ми се задълбочава.

Тогава да прием докрай.

Слушай, миличка, това са скрупули и протестираш напразно. Знаеш, че не бих убил и мравка, но, уверявам те, за този човек не би трепнала нито една струна в душата ми. – Васил Милев направи пауза. – Имаме възможност, защо не използваме обстоятелствата? Той и подобните нему просто не умират от естествена смърт. Не си ли забелязала, мръсниците почти не умират. Отиват си добрите хора, лошите ги закриля съдбата и което е по-тревожното, понякога ми се струва, че ги закриля собствената им лошота. След продължителни размисли дойдох до убеждението, че лошотията е здраве, гаранция за дълъг живот.

Дамата с черната нощница наля. – Сега ще прием и ще забравим.

Васил Милев сякаш не обърна внимание на думите ѝ. – Сега ще вземем решение. Съмне ли, ще предоставим необходимите данни на убицеца. Останалото е негова работа.

Да прием!

Не хитрувай, любима моя, която си най-вътре в мен, не ще успееш да ме отклониш. – Васил Милев взе чашата. – И да пия, и да не пия – все тая.

Бе, ти пий, пък ще видим. Дамата-компаньонка, чиито форми прозираха през черната нощница, пи.

Милев последва примера ѝ. – Така, както се наливам бавно, ще се орося навсякъде и ще се ободря. Жал ми е за теб – ще се натряскаш и ще паднеш, а аз ще върша каквото си ща.

Ето че ставаш откровен.

Милев погледна часовника си. Такъв е часът. – Милев замълча. – Но какво доверие към мен, а? Без капка страх, че мога да го издам... Кажете нещо, какво стана с аргументацията ти?

Моите аргументи са залегнали в твоята правота.

Атакуваш непочтено.

В това се състои величието на хора като теб. Вие сте красивите черти в изкорубеното лице на човечеството. Като заставате над подлостта, вие изстрадвате страданието си, изгаряте, но димът, който остава във въздуха, все пак се долавя от чувствителното обоняние на истинските хора.

Ах, колко си глупава! – Васил Милев беше направо разочарован. – Предпочитам да прием, но да не говорим глупости. Инфантилна си. – Той се надигна застрашително. – Тук става въпрос да убием един идиот и хем да си отмъстим, хем да отървем няколко кадърни човека от неговия гнет. Какво ще го усукваме – трепем, и толкоз! Защо да умуваме? Какво ще спечелим? Убиецът ни днеска е тук, утре го няма, къде ще го дириш? Не ще позволя да си блъскам главата от яд, че съм се поддал на твоята инфантилност.

Нямаш право да убиваш! – извика компаньонката.

Знам! – изкрещя Милев.

Това е! Седни си на задника и пий или пък спи. Натъпчи се с таблетки, напълни леглото със спокойствие, а утре изгрей късно и се надсмей над хрумването си да очисти хора, които всъщност никога не са те атакували открито.

Искаш също да го атакувам тайно?

Нито едното, нито другото. Страдай. Жребият ти е да страдаш и да понасяш болки. В края на краищата няма да живеем кой знае колко – поне да живеем гордо.

И да оставим мръсниците живи? Сега поне имаме възможност да се спасим от един.
Да си отмъстим на един! – подхвърли злобно компаньонката. Дори да е тъй, пак аз съм правият. Ще го премахна, разбра ли?

Така, направо, вече можем да разговаряме – усмихна се коварно компаньонката – това е вече друго, вече не бърбем за хуманизъм... Убий и отмъсти!

Ще убия и ще отмъстя!

Но знаеш, че съм тук да ти попреча!

Ще убия и теб!

Опитай!

Ще те смачкам!

Тогавата ти си свършен като човек и не заслужаваш да говорим.

18

В известен смисъл може да се каже, че гостът изненада и двамата. Той отвори вратата и се появи отново с празна чаша в ръка. Все още беше облечен, не бе свалил дори сакото от гърба си, сякаш си бе наложил специално нощно бдение. Лицето му бе загубило здравия си досегашен мургав оттенък, то светеше с внезапно появила се белота.

Преди гостът да затвори вратата, Милев направи крачка. Компаньонката се спусна и застана пред него, след туй се обърна и го притисна към себе си.

Пусни ме! – рече Милев.

Не позволявам! – Тя го сграбчи още по здраво.

Кучко! – Милев я блъсна грубо и с цялата си сила. Компаньонката залитна назад и падна в креслото. Нощницата се усука около краката ѝ, накрая се вдигна и разголи едно от бедрата ѝ.

Ти чу ли как ме нарече? – Седеше в креслото, тялото ѝ остана назад като вкочанено. – Свършен си, глупако, наистина си свършен! – Тя се изтласка с ръце, успя да се изправи и започна да нанася удари по гърдите му, биеше, биеше, и продължаваше да стиска красивите си юмруци. – Назад, проклетнико! – Васил Милев се постара повторно да мине към госта, но тя отново го отблъсна.

Най-после Милев хвана ръцете ѝ, просто ги награби и въпреки туй, не можа да ги удържи. Това му се удаде едва като ги изви зад гърба ѝ.

Гостът се приближи до масата, наля в чашата си и безмълвно се оттегли в стаичката.

Ще ти ступя ръцете!

Тя дишаше зачестено в лицето му. – А няма ли да ме... убиеш! За да ти е... по-лесно.

Милев я блъсна още веднъж в креслото, просто я натика в него. – Няма да мърдаш, за да не ти избия зъбите!

Васил Милев се упъти към вратата, през която бе изчезнал гостът. Компаньонката побърза да се изправи и скочи върху него, този път в ръката ѝ блестеше старинният нож за разрязване на книги. Милев не загуби много време, той нямаше друг избор, хвана нападателката си за шията. Почувствувала, че дъхът ѝ чезне, компаньонката започна да нанася удари с ножа през ризата му. В устата ѝ се давеха гърлени звуци.

Милев усещаше бодванията на остриета, чувствуваше и болка, но това не му пречеше да стиска все по-силно гърлото на своята най-близка жена, на тази, която цял живот е живяла в него. – Как се чувствуваш? Дъхът ти свършва, нали? Да стискам ли още? Готова ли си да умреш? – Милев се засмя. – Видя ли колко е лесно? Нищо и никаква работа! – Пръстите му натискаха. Просто умираш и те няма. – Гърлени звуци от устата на душната. – Липсваш, разбираш ли, не можеш да отговаряш на въпроси,

пука ти за всичко, което става, пука ти мрак ли е наоколо, или светлина. Радост на душата ти, волност на духа ти! Смъртта е безкрайна забава, вселената ще умре, но смъртта няма да умре, никога, смъртта ще живее вечно...

Милев извика и разтвори пръстите си, бавно махна ръцете си от шията на своята компаньонка, компаньонката се стопи като дим, а Милев се свлече на креслото, успя да седне на него и клюмна на едната му облегалка.

Едва сега се разбра, че в хола има стенен часовник, той включи предварителните си шумове и сякаш се приготви да бие дълго, но нанесе само три строги удара на тишината и млъкна. Мълчанието удави креслото, масичката, бюрото, лампите, падналите очила и големия френски прозорец без пердета; всички те, както и антикварният нож за разрязване на книги, все още нямаха изравнени температури с още топлото тяло на Васил Милев, който погаваше нагло джентълменските си възгледи и напускаше света намръщено, очите му гледаха строго и силно, смъртта сякаш нямаше сила над тях.